



A BANYA



ELŐFIZETÉSI ÁRA:
Egy évre. 12 K. | Félévre 6 K.
Negyedévre 3 K.
HIRDETÉSEK DÍJSZABÁS SZERINT.

Felolvas szerkesztő:
Dr. BISCHITZ BÉLA

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., (Belváros) Molnár-u. 33. II. em.
TELEFON 108-00.

Köziemlények átvételét csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

A Máv. szénszükséglete.

A m. kir. államvasutak nemcsak mint közlekedési vállalat teljesítetek döntő közgazdasági szolgálatot, hanem mint legnagyobb fogyasztók első tényezői az ország közgazdaságának. És nem egy iparágban fogyasztásuk oly nagy mérvű, hogy irányítják a termelést.

És itt mindjárt elismerve hangsúlyozzuk, hogy a m. kir. államvasutak fogyasztó minőségükben, mint a hazai ipar támogatói, mindig a helyzet magaslatán állottak. Elannyira, hogy volt idő, a midőn az állam iparpártoló és iparfejlesztő akciója a m. kir. államvasutak fogyasztási és iparcikkek, áruk és termények beszerzési politikájára támaszkodott. A vasuti iparügyi bizottságnak üdvös működése soha el nem nyésző nyomokat hagyott hátra a hazai ipar és bányászat terén és itt a dolog természetéből kifolyólag, első sorban a szénbányászat terén.

Mert ha tényként vehető is, hogy a hazai szénbányászat a hazai gyárparral nőtt és fejlődött az alapot, amelyen nőhettek és fejlődhettek. Mégis csak a Máv. fogyasztása és rendelései teremtettkék. És abban a mérvben, amint a mezőgazdaság művelése belterjesebb és a gyáripár mind erősebb és nagyobb lett és ezekkel mind hatalmasabbá fejlődött vasutaink hálózata is, mind nagyobb és nagyobb mérvet öltött a vasuti szénfogyasztás és mind erősebben fejlődött a hazai szénbányászat.

Ámbár szerves hibákat is követtek el, oly hibákat, amelyek még ma is igen erősen éreztékáros befolyásukat. Ezeket a hibákat ép úgy követték a gyáripár kazánjainál, mint a vasutak mozdonyainál. Sablonszerűleg építették ezeket, gondolva arra, hogy ezek szerkezeténél a szén minőségét kellett volna szigorúan szem tartani. És így történt, hogy egy ország-
~~ban~~ amelynek főterménye a barnaszén, a kazánok és mozdonyok kőszén tüzelésre rendezettek be.

A fokozatos orvoslás és javulás ezen a téren

is bekövetkezett. De egyszerre és különösen az utóbbi években ez a javulás nemcsak hogy nem haladt, hanem mintha visszaesést látnánk. Ismét mind erősebben kezdtek az illető körök a mozdonyok érdekében a „jobb“ szent követelni és ismét felhangzott az a különben teljesen alaptalan ráfogás, hogy az oly kellemetlenül tapasztalt vasuti késéseknek és egyéb visszasságoknak jórészt a hazai szén is az oka. És amidőn most, a napokban végbement versenytárgyaláskor a külföldi szénnek egyszerre oly nagy mérvű előtolakodását láttuk, ezt a jelenséget nemcsak kellemetlennek, de aggályosnak is tekintjük.

Akarjuk hinni, hogy az a körülmény, hogy a mostani versenytárgyaláson a porosz, a sziléziai, az angol szén oly nagy mérvben vett részt, nem a Máv. irányítására vezethető vissza. Ami nézetünk szerint talán még egy kis ideig szüksége lehet a Máv.-nak bizonyos mérvben erre az erősebb szénre, de ez a szükséglet már ma is csak korlátozott, átmeneti lehet és évről-évre csökkenie kell. A hazai szénbányászat ma már teljesen kielégítheti a hazai vasutak szénszükségletét nemcsak mennyiségileg, de minőségileg is. És mi azt hisszük, hogy ezt tudja a Máv. igazgatósága is és a külföldi szén beszerzése ma már csak még az átmeneti intézkedés jellegével birhat.

Amily kellemetlen érzést keltett bennünk a külföldi szén tolakodása, oly szívesen láttuk a versenytárgyaláson a hazai kisebb szénbányákat. A nagy bányákról nem beszélünk. Ezek oly hatalmas közgazdasági tényezők, hogy a vállalat nagysága arányában való részesedésük egészen természetes. Itt fennáll azon egymásrautaltság a termelő és fogyasztó között, amely a hasznos együttműködés biztosítéka. Nem úgy a kisebb bányáknál. Ezeknek rendszerint küzdeniök kell, vajmi sok esetben alaptalan előítéletek ellen is. De ezen bányák szene a saját körzetükben tolatási és egyéb állomási célokra és szomszédfor-

galomra mindenesetre alkalmas. És a Máv., követve különösen a 80-as évek végén oly szépen és oly hasznosan alkalmazott iparpártolási elveit, most is igen hálás feladatot teljesítene, ha ezen kisebb bányáknak legalább annyi szénmegrendelést adna, amennyi a fentebb jelzett alsóbbrendű szolgálatokra szükséges. A Máv. ezen jól felfogott támogatással használna ezen szénbányáknak, de önönmagának is.

A világ vasérckészlete

Stockholmban a múlt esztendőben megtartott XI. nemzetközi geologus kongresszus előkészítő-bizottsága még az 1908. évben elhatározta, hogy a világ vasérckészletét megállapítja. Ezen célból az említett bizottság a föld legkitünőbb szakértőivel és szakintézményeivel összeköttetésbe lépett, szóval mindazokkal, kiket e kérdés érdekelhetett.

A törekvés nem remélt kedvező fogadtásra talált; míg a munkálkodás egybegyűjtött eredménye a Stockholmban „The Iron Ore Resourcer of the World, an inquiry made upon the initiative of the executive committee of the XI. international geological congress“ cím alatt megjelent műben van összefoglalva.

A műnek 2 kötete van; 1148 oldalra terjed s 45 térképpel és számos képmelléklettel van diszítve.

A vasérc ismeretes előfordulásai a különböző országokban természetesen igen változók. Erősen kifejlődött iparral bíró országok vasércét kellő pontossággal, a kevésbé iparos országokét csak hozzávetőlegesen lehetett meghatározni. Ezért vannak a vasérc előfordulására vonatkozó adatok 3 csoportba sorozva.

Az A) csoportba azon országok foglaltattak, amelyekben a vasércelőfordulás annyira ismeretes, hogy a készlet számszerűleg volt kiszámítható. E csoport a Balkán-államok kivételével Európát, az Egyesült-Államokat és Japánt foglalja magába.

A B) csoportba azon országok kerültek, melyeknek érckészlete kevésbé ismeretes s ezért csak megközelítőleg vannak meghatározva. Magába foglalja eszerint az A) csoportba nem sorozott európai országokat Törökország kivételével, Uj-Fundlandot, Mexikót, Kubát, Braziliát, Algirt, Tuniszt, Koreát, Ausztrália egy részét és Uj-See-landot.

Végül a C) csoport oly országokat foglal össze, melyekben a vasérckészlet számszerűleg nem volt meghatározható, de amelyek mégis értékes adatokat szolgáltatottak. Ide soroztattak: Kanada, Dél-Amerika nagyobb része, majd egész Ázsia, kevés hiánnyal Afrika és Ausztrália.

Afrika és Közép-Ázsia jelentékeny részeiből az adatok hiányzanak.

A föld összes területéből az:

A) csoport 13·3⁰/₀-ot, a

B) 10·3⁰/₀-ot, a

C) 51·6⁰/₀-ot foglal le,

míg 24·8⁰/₀-nyi földterület vasércmennyisége nem kutattatott ki.

Az összeállításban az ércek különbözőképen vannak besorozva. Így: „jelenleg feltárt készlet“, azaz olyanok, melyek a jelen körülmények mellett bányászhatók és „változott viszonyok mellett bányászható vasérc“, t. azok, amelyek csak megváltozott körülmények, mint javult közlekedési viszonyok, újabb metallurgiai találmányok, avagy a vas lényeges áremelkedésének esetében lesznek csak haszonnal bányászhatók.

Az I. számú táblázatban az egyes országok és világrészek vasérckészlete van megadva. Mivel azonban a vasérc között olyanok is vannak, amelyek csak 25⁰/₀-nyi vasat és olyanok is, amelyek 50⁰/₀ Fe-t tartalmaznak, ezért a táblázatban a fémvas mennyisége is megadott.

A világ vasérckészlete így alakul:

Jelenleg feltárt vasérckészlet 22.408 millió tonna

Ebből olvasható fémvas 10.192

Változott viszonyok mellett

bányászható vasérckészlet 123.377

Ebből olvasható fémvas 53.136

A 10.192 millió tonnányi fémvas, azaz a jelenleg nyerhető mennyiség — számítás szerint — csak mintegy 60 esztendőre lehet elégséges, feltételezve a fogyasztásnak a mostanihoz hasonló fokozatos növekedését. Ha ellenben tekintetbe vesszük, hogy a föld egész területének csak 13·3⁰/₀-án van a vasérc jól feltárva és hogy 24·8⁰/₀-nyi földterület egyáltalában nincs átkutatva, akkor bátran lehet arra következtetni, hogy igen tekintélyes mennyiségű vassal rendelkezik még az emberiség.

A II. számú táblázatban a 60⁰/₀-on felüli fémvasat tartalmazó vasércelőfordulások vannak összefoglalva.

Eredeti FREDIT CSAPÁGYFÉMEKET minden célznak megfelelő minőségekben gyárt kizárólag az:



ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.

I. sz. táblázat.

Az ország neve.	A jelenleg feltárt készlet		Változott viszonyok mellett bányászható készlet	
	Vas-ércben	Fémvasban	Vas-ércben	Fémvasban
Európa				
Ausztriaország	3300	1140	—	—
Saxenburg	270	90	—	—
Spanyolország	711	349	jelentékeny	
Portugália	—	—	75	39
Oroszország	6	3·3	kb. 2	kt. 1
Svéd	1·6	0·8	2	0·8
Ausztria	250·9	90·4	323·2	97
Magyarország	33·1	13·1	78·9	34·1
Bosznia és Hercegovina	—	—	21·9	11·3
Szerbia	—	—	Valósz. néhány	
Bulgária	—	—	1·4	0·7
Dánorszag	100	45	Valósz. néhány	
Németország	—	—	Jelentékeny	
Oroszország	864·6	387·2	több m. több m.	
			1056·3	424·7
Finnország	—	—	kb. 45	kb. 16
Svédország	1158	740	178	105
Norvégország	367	124	1545	525
Angolország	1300	455	37700	10830
Hollandia	—	—	Néhány	
Belgium	62	25	—	—
Németország	3607·7	1270	Rendk. n. számu	
Össz. Európában	12031·09	4732	41028·7	12084·6
			+ rendk. n. sz.	
Amerika				
Kanada	jelentékeny		Valószínűleg	
Új-Fundland	3635	1961	rendk. nagy sz.	
Egyesült-Államok	4257·8	2304·6	75105·3	37222
Mexikó	55	30	Valósz. nagy	
Közép-Amerika	—	—	Van	
Ny.-India Kuba	1903	856·8	1007	454
Kolumbia, Venezuela	4·2	2	Jelentékeny	
Bolivia Peru				
es Chile			Van	
Angol-Guyana			Van	
Holland-gyarmatok			Van	
Brazília			több m. több m.	
			5710	3055
Argentína			Van	
Össz. Amerikában	9855	5154·4	81822·3	40731·4
			+ rendk. n. sz.	
Ausztrália				
Ny.-Ausztrália	—	—	26	15
			+ jelentékeny	
Dél-Ausztrália	—	—	21·6	12·3
Ozeensland	—	—	13·7	7
Új dél Wales	48·9	26·8	5·1	1·7
Viktória	—	—	Néhány	
Tasmánia	23	15	2	1
Új-Seeland	64	32	0·2	0·1
			+ jelentékeny	
Össz. Ausztráliában	135·9	73·8	68·6	37·1
			+ jelentékeny	

Az ország neve.

Az ország neve.	A jelenleg feltárt készlet		Változott viszonyok mellett bányászható készlet	
	Vas-ércben	Fémvasban	Vas-ércben	Fémvasban
Ázsia				
Ázsiai Oroszország	—	—	27	14·8
			+ jelentékeny	
Perzsia	—	—	30	18
			+ jelentékeny	
Brit-India	100	65	400	250
			+ jelentékeny	
Kína	100	60	Valószínűleg	
			rendk. nagy sz.	
Japán	55·6	28	Néhány	
Korea	4	2	Valósz. néhány	
Filippi-szigetek	0·8	0·5	Van	
Angol gyarmatok	—	—	Jelentékeny	
Holland gyarmatok	—	—	Jelentékeny	
Össz. Ázsiában	260·4	155·5	457	282·8
			+ rendk. n. sz.	
Afrika				
Algir és Tinnsz	kb. 125	kb. 75	—	—
Egyiptom	—	—	Néhány	
Szudán	—	—	Sok ezer	
Angol gyarmatok	—	—	Jelentékeny	
Kongó	—	—	Jelentékeny	
Német gyarmatok	—	—	Jelentékeny	
Rodézia	—	—	Sok ezer	
Tranzvál	—	—	Rendk. n. sz.	
Kap-föld	—	—	Jelentékeny	
Össz. Afrikában	125	75	Rendk. n. sz.	
Össz. a földön	22408	10192	több mint 123377	
			több mint 53136	
			rendk. n. sz.	

II. számú táblázat.

Európa.			
	Vasérc	Fémvas	
	millió t.	millió t.	
Oroszország: Krijov Rog	8·6	53·5	
Kaukázus	13	6·8	
Svédország: Északi Svédország	1035	673	
Közép és déli Svédország	kb. 60	kb. 36	
A m e r i k a.			
Mexiko	kb. 55	kb. 30	
Ny. India	3	1·8	
A u s z t r á l i a.			
Ny. Ausztrália	26	kb. 15	
Tasmánia	23	15	
Összesen:	1300	kb. 830	

Amint tehát a II. sz. táblázatból látható, Svédország lappvidéki részén fordul elő a világ dúsérc mennyiségének $\frac{3}{4}$ része.

A természeti kincsek fentartásának kérdése, a kihasználásuknak a készletben levő nyersanyag-

SZIVATTYUKAT és MÉRLEGEKET

GARVENSWERKE

WIEN, II., HANDELSQUAI 130.

(B. 96 443/46.)

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

gyárt mint különleges-
séget és legnagyobb rak-
tárt tart épület- és dia-
phragma-szivattyukban

hoz való viszonya élénk megbeszélések tárgya volt. Az említett mű — hála a kiváló munkatársaknak — jó alapot képez a vas előfordulás kérdésének megvitatásakor.

(„Bihang till Jern-Kontorets Annaler“ 1910. évi aug. 15-iki számából).
Ki.

A titkárválság.

Az Orsz. Magyar. Bányászati és Kohászati Egyesületben fennállása óta nem volt észlelhető oly erős mozgolódás, hogy ne mondjuk, izgalom, mint a mi a titkárválság körül támadt. Azt hittük eleintén, hogy talán a lemondott titkár utáni erős vágyakozásban van a mozgolódás magva, de ennek ellenkezőjéről nyomban meggyőződünk. A régi titkárról ma már nem beszél senki, úgy hogy az ő személye — mint ezt mindenfelől megerősítik — a választásnál egyáltalán nem fog szólni semmi. Hát akkor mi körül támadt az izgalom? Mert képmutatás volna részünkről, ha el akarnók hitetni, hogy izgalom nincs, vagy akár ha az észlelt mozgalmat agyonhallgatnók.

Az Egyesület igazgató-tanácsa tudvalevőleg Litschauer Lajos bányatanácsost, a selmeci bányaiskola vezértanárát, hozta javaslatba a titkári szék ideiglenes betöltésére. Litschauer azonban két okot hozott fel arra, hogy azonnal nem tehet eleget a felszólításnak: iskolájában a féléletet záró vizsgálatokon állandó jelenléte mulhatatlanul szükséges és azt, hogy előbb Budapestre áthelyeztessék bányatanácsosi minőségében. Mindkettő teljesülőtten volt és Litschauer át is vehette volna a titkári teendőket, amiben jártassága van, mivelhogy az Egyesületnek előző titkára ő volt. (Mikor még Selmecbányán székelt az Egyesület.) Az ő komolyságát sokra becsülik idősebb pályatársai és mint lapszerkesztőről hihették, hogy az Egyesület lapjának niveauján lendíteni fog. A pénzügyministeriumban — ha nem is a szénosztályon — nem nézték volna rossz szemmel a Litschauer megválasztását célzó mozgalmakat. Feltehető volt, hogy az ilyen új titkár nem hozza magát az Egyesületet oly félszeg helyzetbe, mint az előző titkár, aki egy par excellence kohászati kérdésben a „bányászati“ egyesülettel anti-bányász mozgalmat akart elősegíteni. Hát az bizonyos is, hogy Litschauer van oly vérbeli bányász, hogy efféléket nem csinálna. Mint említettük, benne nyugodt vezetőre találnának az Egyesület irodai teendői, elfogulatlanul és higgadtan végezné kötelességét és bizonyos, hogy elvégezné anélkül, hogy polemizálna mindenkivel, hogy obstructiót indítana minden kérdésben unos-untalan. Egyszóval az ő személye nem personificálná az Egyesületet, ami szintén lehet egy jó szempont. Ez is egyik oka annak, hogy Litschauernek van pártja, nagy pártja és pedig a legtekintélyesebbekből. Azok kívánták megválasztását, akiknek a neve a legünnepeltebbek

sorából való. A magyar szak-bányászok és kohászok érmeje volt mellette. Ezért javasolta őt az igazgatótanács is.

Az egyesület tagjai között azonban mozgolódás van. Ebből kellett arra következtetnünk, hogy vannak, akik az igazgató-tanács előterjesztését nem akarják támogatni. Ez bizonyára az első eset a bányászati és kohászati egyesület történetében. A elégedetlenek titkos konventikulumokat tartanak napról-napra és a tanácskozásokban az a nézet alakult ki köztük, hogy más egyént fognak a maguk részéről titkárral ajánlani. Erősen agitálnak bizalmas levelek és személyes látogatások útján, hogy mennél többeket vonjanak a maguk körébe. Ők az egyesületben titkárral másforma egyéniséget akarnak.

Ezek a körülmények teszik érthetővé, hogy az e hó közepén tartott választmányi ülés negatív eredménnyel végződött. Az igazgató-tanácsi határozatot nem tette magáévá, hanem egy, az egyesület kebelében jelentős szerepet játszó kőszénbánya-igazgató indítványára mindjárt az ülés elején kimondotta, hogy a titkári széket ideiglenesen dr. Székely Imre főbányabiztossal töltsi be. Meg kell jegyezni azonban, hogy ez csak ideiglenesség, mert a végleges betöltést csak közgyűlés határozhatja el, ez pedig febr. 12-én lesz. Ezen a választmányi ülésen erős párttal vonult fel Zsigmond Béla, illetőleg sokan voltak, akik ő mellett foglaltak volna állást, de megelőzte szóhozjutásukat ez az ideiglenességre vonatkozó indítvány. Mások Burdás Lajost, ismét mások Katona Lajost forcirozzák. Mindenik mellett igen erős érveket hoznak fel és lehetős felhozni. Egyszóval forrongás van és korteskedés minden vonalon. Ki kerül ki győztesen, az igazgató-tanács kétségtelen tekintélyével — bár agitáció nélkül — támogatott jelölt, vagy az u. ellenzéké, az kétes e pillanatban, noha bizonyos, hogy szerteágazó véleményü ellenzék még sohase aratott diadalt — a politikában. Lehet, hogy itt másképp lesz. Annyi eddig bizonyos, hogy még ma is válogatunk a jelöltekben, illetve egymást kapacitálják egyes személyek irányában, vagy jobban: érdekében. Mi csak attól tartunk, hogy az igazgató-tanács esetleg személyes dezavualásnak találja tekinteni netáni visszautasítását és visszavonul.

De egyesek visszalépése esetén, honnan veszünk ismét hasonló erőket, mikor nincsenek — mert a bányászati és kohászati egyesület igazgató-tanácsának amely nagyon szüksége van vérfélfriessülésre, épp annyira igaz, sőt igazabb, hogy egynémely tagját pótolni egyáltalán nem lehet.

Az igazgató-tanács nevében Farbaky István ny. min. tanácsos, ügyvivő-alelnök a következő körlevelet intézte az egyesület összes tagjaihoz:

*

„Felhívás az Orsz. Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület tagjaihoz. A választmány f. évi január hó 9-én tartott ülésén — eltérőleg az igazgató-

**TURUL A LEGMEGBIZHATÓBB TÖMÍTŐLEMEZ
LEGMAGASABB NYOMÁSHOZ. KIZÁRÓLAGOS RAKTÁR:**



**ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.**

tanács ismeretes javaslatától a titkári állásnak sürgős és végleges betöltését s e végből f. évi február hó 12-én délelőtt 11 órakor rendkívüli közgyűlés összehívását határozta el, azzal a kijelentéssel, hogy a titkári állás betöltése egész három évi ciklusra érvényes. A közgyűlés és az azt megelőző, reggel 9 órára kitűzött választmányi ülés Budapesten, a Royal-nagyszállóba kistermében fog megtartani. Midőn erről az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület tisztelt tagjait értesitem, fölkérem, hogy tekintettel az ügy fontosságára, a közgyűlésen minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek, hogy így a választás eredménye hű talmácsa legyen az egyesület akaratának. Budapest, 1911. január hó 10-én. F a r b a k y I s t v á n, Egyvivő alelnök.

✂ HAZAI HIREK. ✂

A hivatalos lapból. A Személyem körüli magyar miniszterium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére Vucskics Zoltán háromszögletű főmérnöknek, az állami szénbányászati érdekében végzett felméréseknél teljesített hasznos szolgálatai elismerésül, Ferencz József-rendem lovagkeresztjét adományozom. Ferencz József s. k. Gróf Eötvös-Héderváry Károly s. k.

Előléptetések. A Salgótarjáni Kőszénbánya Részvénytársaság zsilvölgyi bányauzeméinél előléptek Henrich Viktor, Rudolf József és Frosch Pál bányagondnokok; Schreijer József titkár és Mouschong Rezső főkönyvelő: intézőkké; Hacker Márton bányatisztviselő titkárrá. Az előléptetés érdemes munkaerőket ért és a jó barátok és szaktársak szerencse kívánataihoz mi is örömmel csatlakozunk.

Halálozás. Rückert Antal, kir. főtanácsos, 79 éves korában, Bécsben meghalt. Az Antyut a Dunagőzhajózási társulat pécsi bányáinak igazgató-tanácsi elnöke volt és a régebbi időkben nagy érdemei voltak a társulat tulajdonát képező bányaművek fejlesztése körül, melyek-közül az egyik az Antyut nevére is viseli. Hepp Viktor es. és kir. főtanácsos, az Urikány-Zsilvölgyi Magyar Kőszénbánya R.-T. főtisztviselője, néhány napi betegség után február hó 8-án Lupényban meghalt. A bányagazgatóság a megboldogultban kitűnő munkatársát, a kartársait pedig odaadó jó barátot veszítettek. A temetés február hó 10-én nagy részvétellel ment végbe.

Ismét a franciák. Tudniillik ismét a franciák kutatják és fedezik fel a petróleumot nálunk és ismét sok sok millió áll rendelkezésükre. És neveket is említenek: Chesnais urat, Koechlin

ur at. Mindkét név jó ismerősünk, különösen pedig Koechlin ur. Ez a Koechlin ur ugyanis már szerepelt egyszer nálunk a hazai petroleumkutatások terén, mert egyik finanszírozója és igazgatósági tagja volt az igazán jobb sorsot érdemelt „Magyarországi Bánya- és Petroleum Részvénytársaság“-nak. Koechlin ur már akkor is ismerte nemcsak a szakértői jelentéseket, hanem a legkedvezőbb eredményeket biztosító kutatási előmunkálatokat is. És amidőn arra került a sor, hogy az immár nagyban megindítandó furási munkálatokra a tőke befizettessék, Koechlin ur volt első, aki megugrott. Talán őt is az amerikai tröszt beszélte le? Ha tehát ismét Koechlin ur „finanszíroz“, ez esetben nem kell a reményeket valami tulságosan felcsigáznia.

Benzék mérlege. A Magyar Benz automobilgyár r. t. most hozta nyilvánosságra 1910. évi mérlegét, melyet szeptemberben zárt le. Eszerint a gyár kocsjai kelendőségnek örvendenek, mert e tételnél 86 ezer K nyereség mutatkozik, bár az egész kezelés együtt 27 ezer koronás deficitet mutat. — A Magyar Benz automobilgyár részvénytársaság II-ik évi rendes közgyűlését január hó 27-én fogja megtartani a következő napirenddel: 1. Az igazgatóság, valamint a felügyelőbizottság jelentésének előterjesztése. 2. A mérleg-, valamint a nyereség- és veszteségszámla megállapítása. 3. Az igazgatóság és felügyelőbizottság részére a felmentvény megadása iránti határozathozatal. 4. Az igazgatóság és felügyelőbizottság megválasztása. 5. A részvényesek által netán beadandó indítványok tárgyalása.

A handlovai szénbányák vasutja. A Nyugatmagyarországi kőszénbánya részvénytársaság handlovai szénbányáiban az üzemi berendezések immár lehetővé tennék a minél nagyobb-szabású termelés megkezdését, ámde ennek még eddigelő útjában áll az a körülmény, hogy Handlováról a Máv. fővonalához a csatlakozó vasut még nem épült meg. A társaság már megalakulása után kérte a privigye-handlovai vasut kiépítését, de a régi kormány már nem tudta ezt az ügyet elintézni. Most Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter eirendelte a privigye-handlovai vasutak államköltségen való kiépítését. Az előmunkálatok végrehajtása céljából a Máv. tíz mérnöke már a helyszínére is utazott. A handlovai szénbányáknak az ország fogyasztására való megnyitása abból a szempontból bir különös jelentőséggel, hogy lehetővé teszi a porosz és sziléziai szén behozatalának csökkentését és reméljük fokozatos kiszorítását, miután a handlovai szén mindenképpen helyettesítheti a porosz szenet.

Festékek

lakkok

1133 420 52 II)

megbízható, szolid és olcsó beszerzési forrása

Krayer E. és Társa Budapest

festék-, kence- és lakkgyára

1063 Budapest, V. Váci-ut 6. „Krayer festékudvar“.

1063 Budapest, V. Váci-ut 6. „Krayer festékudvar“.

ÁRGGYANTAÁRUKAT, ASBESTÁRUKAT, SZÁRAZ és ZSIROS
TÉTESEKET LEGMEGBÍZHATÓBB MINŐSÉGEKBE SZÁLLIT AZ:



ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.

Nagy baleset kőbányában. Sajnálatra méltó, súlyos balesetről kaptunk hírt Hetvehelyről. Mialatt a munkások az ottani kőbányában legjavában dolgoztak, leszakadt egy több száz métermézsa sulyu kőoszlop, mely már a nyár óta függő helyzetben volt. A kőszikla négy munkást temetett maga alá és mire a közelben dolgozó munkások segítségre siethettek volna, három munkás már kiszenvedett, egy pedig súlyosan megsérült. Az agyonsújtott munkások nagyobb családot hagytak hátra. A vizsgálat megindult, mely ki fogja deríteni, kit terhel a mulasztás vádja.

Az Urikány-Zsilvölgyi jóléti intézményeinek bővítése. Az Urikány-Zsilvölgyi kőszénbánya rt. 1909-ben ismét szaporította munkásjóléti intézményeit. Tisztviselői- és munkás-személyzete elhelyezése céljából nagyobb számban lakóházakat létesített, ezzel is azon törekvést kívánván szolgálni, hogy különösen munkásszemélyzetét lehetőleg állandósítsa és annak megélhetési és kényelmi viszonyait javítsa. Ezen cél vezette különösen akkor is, amidőn most Brája telepen az ott lakó személyzet részére fiók-élelmezési raktárt nyitott, továbbá, amidőn az általános drágulásra való tekintettel elhatározta, hogy a mindennapi fogyasztás tárgyát képező legfontosabb élelmicikkek nagy részét alkalmazottaiknak beszerzési áron alul bocsájtja rendelkezésre.

✂ KÜLFÖLDI HIREK. ✂

Állami téglagyarak. Ausztrália egyik állama, Uj-Wales elhatározta, hogy állami téglagyarakat létesít. Hogy melyik vidékeken és összesen hány téglagyárat fognak létesíteni, az még megfontolás tárgyát képezi, mert a kormány nem akar vakon belemenni a nagyarányú iparüzembe, mielőtt tájékozást szerezne gyakorlati tapasztalatok alapján mind arról, ami a téglá, esetleg vasművek üzemével kapcsolatos. Egyelőre tehát csak a kísérletekre szorítkozik. Ha azonban az eredmények kedvezők lesznek, akkor a kormány fejleszteni fogja ipari üzemait, hogy Dél Uj-Wales állam összes vasuti és hidépítési munkálataihoz szükséges téglá- és vasanyagot maga termelhesse és szállíthassa. A Wienben megjelenő Zentrallblatt für Baukeramik szintén arról a tervezetetről adott hírt, egész határozottsággal állítván, hogy Dél-Uj-Wales állam közmunkaügyi miniszterének szándéka a téglaművek gyártását és forgalomba hozatalát állami monopóliummá tenni.

Munkásbalesetek kártalanítása Angliában. Az angol belügyministerium 1909. évi jelentése szerint a hét legnagyobb iparágban — bányászatonál, a kőbányákban, a vasutaknál, a gyárakban, a kikötő- és dokkmunkálatoknál, az építőiparban és a hajóépítésnél — összesen 6,560.745 munkás volt alkalmazva, a kik közül 4,585.855, vagyis 61% gyárakban nyert foglalkozást. Ezekben az iparágakban 3.308 halálos kimenetelű baleset történt és pedig a legtöbb a bányászatonál (1.456), a gyárakban (744) és a hajóépítésnél (365). A halálos balesetek kártala-

nitására összesen 507.869 £ fizettetett ki. A keresetképtelenséggel járó balesetek száma 329.299-re rugott, a melyek közül a legtöbb ismét a bányászatonál és a gyárakban (154.798 és 123.134) fordult elő. E balesetek kártalanítása 1,722.166 £-t igényelt. Minden egyes alkalmazottra átlag 6 sh. 10 d., a hajóépítésnél 10 sh. 8 d., a gyárakban 3 sh. 5 d., a dokkokban 16 sh. 8 d., a bányászatonál 1 £ 0 sh. 1 d., a kőbányákban 9 sh. 2 d., az építőiparban 14 sh. 11 d., a vasutaknál 7 sh. 1 d. baleseti kártalanítási teher esett. Ez adatok azonban kizárólag az 1906. évi törvény alapján fizetett balesetkártalanításokra vonatkoznak és nem foglalják magukban az 1897. és 1900. törvények stb. alapján fizetett kártalanításokat. A segélyezés időtartama leginkább 4–13 hét között ingadozott. Összesen 14.924 esetben 403.775 £ összeggel végkielégítés nyújtott. Ugy, mint az előző évben, az 1909. évben is a kártalanítási igények aránylag csekély százaléka érvényesített per útján. A bíróság elintézte kártalanítások a halálos baleseteknek nem egészen 20%-át, a keresetképtelenséggel járó baleseteknek pedig nem kevesebb, mint 1/2%-át tették ki.

A bányalég mint fűtőszer. Nem mindennapi berendezést készítettek a németországi mittelbachi bányatelepen. Midőn ugyanis az egyik ötszáz méter mélységű aknában egy furólyukat mélyítettek a szénben, furás közben a furócsövön rengeteg mennyiségű bányalég tódult ki. Az éghető és veszedelmes gáz elvezetésére ezerötszáz méter hosszú csővezetékét készítettek, melyen át a gázt a szabadba vezették. Midőn azonban néhány hónapon át azt látták, hogy a gázkiömlés nem csökken és a gáznyomás a cső elzárása esetén tizenkét légkörnyomásnyira emelkedik, akkor a gáz értékesítését határozták el. Két gőzkazán fűtési berendezését alakították át úgy, hogy a kazánokban az eddig veszendőbe menő bányaléget kasználják azok fűtésére. A kazánok belül jó tüzálló anyaggal vannak bélelve, a bányalég mellé az égéshez elengedő levegőt is vezetnek be. A gőzkazánok állandóan üzemben vannak s huszonnégy óránként tizenhat-tonna szenet takarítanak meg a bányalég fölhasználása által.

Balesetek a bányák elektromos üzemében. Hivatalos kimutatás szerint 1909-ben a porosz bányaművekben összesen 25 ember szenvedett elektromos áramtól balesetet. Ezek közül 16 meghalt, 9 csak megsérült. A balesetek közül 3 halálesetet és egy sérülést 250 voltnál kisebb feszültségű egyenáram, 4 halálesetet és 3 sérülést 250 voltnál kisebb feszültségű váltakozó áram és 9 halálesetet 5 sérülést 250 voltnál nagyobb feszültségű váltakozó áram okozott. Az elektromos berendezést részben az „Allgemeine Elektrizitätsgesellschaft” (melynek nálunk Unio Magyar Villamosági a neve), részben a Siemens-Schuckert Werke (nálunk Magyar Siemens-Schuckert művek) csinálták. Saját hiba folytán 8 haláleset és 7 sérülés, a berendezés hiányossága, vagy az előírások hiánya folytán 8 haláleset és 1 sérülés, el nem hárítható véletlen folytán egy sérülés történt. A 3 halálos egyenáramu eset az elektromos bányavasut vezetékének érintése követke-

**KENŐANYAGOK, TISZTÍTÓANYAGOK, BŐR-BALATA-
TEVESZŐR-GÉPSZIAK ELSŐRENDŰ MINŐSÉGEK BEN:**



**ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.**

Versenyárgyalási hirdetés.

A nagyatádi m. kir. és társ. bányaműgazgatóság a bányüzemeinél 1911. évi folyó máj szükség-
lendő **bányaácsolatfák**, és **fűrészárúk** beszerzésének biztosítására, a nagyági bányaműgazgatóság
irodái helyiségében 1911. évi február hó 25-én délután 3 órakor szóbeli és írásbeli

versenyárgyalást

fog tartani.

A szükséglet a következő

I. A Ferencz József altárhoz, Felsőcsertés, fuvarozandó:

1500. folyóméter 18—24 cm. átmérőjű banyaácsolat-
latra alkalmas tölgy szálfá.

200 drb. 3 m. hosszú 8 cm. vastag tölgy támfa.

II. A felsőcsertési központi zuzóműhöz fuvarozandó:

100 folyóméter 16—20 cm. vastag tölgy szálfá.

III. Ferenczbányához fuvarozandó az altárna részére:

1000 drb. vaspálya talpfa 70 cm. hosszú 9/11. cm.
vastag és két oldalon faragva.

IV. Ferenczbányához, Ferenczbánya részére szállítandó:

250 drb. banya tölgy-támfa 2 mtr. hosszú, 8—9
cm. közép átmérővel.

2000 drb. vaspálya talpfa 1 méter hosszú 12/12
cm. vastag, két oldalon faragva.

200 folyóméter tölgy-szálfá 10—13 cm. közép-
átmérővel.

450 folyóméter tölgy-szálfá 20—26 cm. közép-
átmérővel.

V. Józsefbányához, Ferenczbánya részére szállítandó:

500 drb. vaspálya talpfa 70 cm. hosszú 9/11 cm.
vastag, két oldalon faragva.

200 folyóméter tölgy szálfá 10—13 cm. közép-
átmérővel.

VI. Józsefbányához Józsefbánya részére szállítandó:

200 folyóméter tölgy szálfá 13—16 cm. közép
átmérővel.

200 folyóméter tölgy szálfá 16—20 cm. közép
átmérővel.

600 drb. tölgy-támfa 2 méter hosszú 3—9 cm.
középátmérővel.

150 drb. banyalétra 4 méter hosszú.

150 drb. banyalétra 3 méter hosszú.

600 drb. vaspálya talpfa 1 méter hosszú 12/12
cm. vastag, két oldalon faragva.

100 drb. vaspálya talpfa 70 cm. hosszú 9/11 cm.
vastag, két oldalon faragva.

VII. Mária tárhoz fuvarozandó:

100 folyóméter tölgy szálfá 13—16 cm. vastag.

200 drb. tölgy támfa 2 méter hosszú és 8—9 cm.
vastag.

Fűrészárúk, melyek a dévai vasuti állomásra
bérmentes szállítással értendők:

A) A felsőcsertési központi zuzómű részére

200 drb. fenyő széldeszka 4 m. hosszú.

100 drb. fenyő deszka 3.5 cm. vastag, 4 méter
hosszu.

150 drb. fenyő deszka 2.5 cm. vastag, 4 méter
hosszu.

50 drb. fenyő deszka 13 mm. vastag, 4 méter
hosszu.

200 drb. fenyőléc 26/50 mm. vastag, 4 méter hosszú.

100 drb. fenyőléc 50/100 mm. vastag, 4 méter
hosszu.

B) A felsőcsertési Ferencz József altár részére

200 drb. fenyő széldeszka 4 méter hosszú.

50 drb. bükk palló deszka, 4 m. hosszú, 40 mm.
v. és minimum 26 cm. széles.

150 drb. 5 cm. vastag fenyődeszka 4 méter hosszú.

400 drb. 3.5 cm. vastag fenyődeszka 4 méter
hosszu.

200 drb. 2.5 cm. vastag fenyődeszka 4 méter
hosszu.

200 drb. fenyőléc, 50/100 mm. vastag 4 méter
hosszu.

C) Ferenczbánya részére

150 drb. bükk palló deszka, 4 méter hosszú, 40
mm. v. és minimum 26 cm. sz.

D) Józsefbánya részére

100 drb. bükk palló deszka, 4 méter hosszú, 40
mm. v. és minimum 26 cm. sz.

E) Mária tárna részére:

100 drb. bükk palló deszka 4 méter hosszú, 40
mm. v. és minimum 26 cm. sz.

F) Nagyági szertár részére

1200 drb. fenyő széldeszka 4 méter hosszú.

100 drb. hornyolt hajó padló fenyődeszka, 4 méter
hosszu, 33 mm. vastag, 120 cm. széles.

100 drb. hornyolt hajópadló fenyődeszka, 5 méter
hosszu, 33 mm. vastag, 120 cm. széles és

200 drb. hornyolt hajópadló fenyődeszka-hoz való
gyalult lécz, 4 méter hosszú.

A banyafák és banyalétrák f. évi március
hó végéig, a fűrészárúk f. évi április hó 15-ig
még pedig a banyafák az egyes üzemek vezető
mérnökeinek, a fűrészárúk pedig a dévai vasuti
állomáson Salamon Samu dévai lakos, fuvaros,
vállalkozónak, mint a banyamű megbízottjának
adandók át. Korhadtt, összehasogatott vagy más-
képen megrongált, nyers vagy nem prima minő-
ségű fűrészárúk kiselejteztetnek és a banyaműnél
bocsátatnak a vállalkozó szállító rendelkezésére
a mely árak felfuvarozási költsége is, az illető
vállalkozó számlájából fog levonásba hozatni.